

Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2200041 Jekervallei en bovenloop van de Demervallei' en tot definitieve vaststelling van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten

DE VLAAMSE REGERING,

Gelet op het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijke milieu, artikel 7, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 12 december 2008, artikel 8, artikel 13, §1, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002, artikel 36bis, §9, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij de decreten van 22 april 2005, 19 mei 2006, 7 december 2007 en 12 december 2008, artikel 36ter, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij de decreten van 19 mei 2006, 27 april 2007 en 8 mei 2009, en artikel 51, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 30 april 2004;

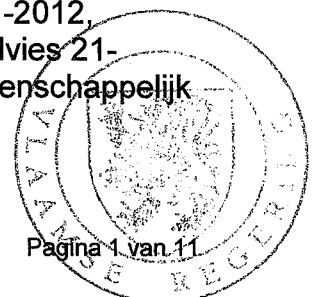
Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie zijn voorgesteld als speciale beschermingszones;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2012 tot aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2200041 Jekervallei en bovenloop van de Demervallei' en tot vaststelling van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten, waarmee de regering het voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor het desbetreffende gebied principieel heeft vastgelegd;

Gelet op het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, gegeven op 4 december 2012;

Gelet op het advies 2011-71 van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, gegeven op 20 oktober 2011; Gelet op het gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012, gegeven op 19 januari 2012/27 januari 2012, het gemeenschappelijk advies 21-2012/04-2012, gegeven op 22 maart 2012/30/ maart 2012 en het gemeenschappelijk

advies 64-2012, gegeven op 28 september 2012, van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij;

Gelet op de adviesaanvraag die op 21 december 2011 bij de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij is ingediend, met toepassing van artikel 9, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen;

Overwegende dat door de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en door de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij geen advies werd verstrekt binnen de termijnen gesteld door artikel 16, §2, van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen op 8 februari 2012 heeft meegedeeld dat de termijn voor advies niet gehaald werd en dat de procedure verdergezet mag worden;

Gelet op de adviesaanvraag die op 21 december 2011 bij de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen is ingediend, met toepassing van artikel 9, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen;

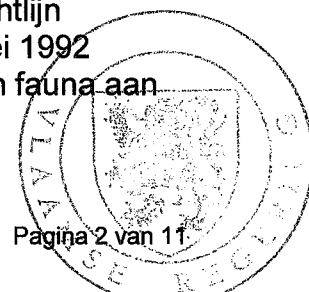
Overwegende dat de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen op 11 januari 2012 beslist heeft geen advies uit te brengen over de voorontwerpen van besluit tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrichtlijn van de speciale beschermingszones, zoals door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen bekrachtigd op 18 januari 2012;

Gelet op het decreet van 7 mei 2004 inzake de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, artikel 21, dat toestaat dat wordt voorbijgegaan aan de ontstentenis van een advies;

Gelet op het advies 53.851/1/V t.e.m. 53.886/1/V van de Raad van State, gegeven op 18 september 2013, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat op grond van artikel 36bis, §9, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijke milieu, hierna het Natuurdecreet te noemen, de Vlaamse Regering elk gebied dat in aanmerking komt als speciale beschermingszone en dat ze definitief heeft vastgesteld in de zin van artikel 36bis, §6, van het Natuurdecreet of dat krachtens artikel 36bis, §12, van het Natuurdecreet geacht wordt definitief te zijn vastgesteld in de zin van artikel 36bis, §6, van het Natuurdecreet bij besluit als speciale beschermingszone moet aanwijzen; dat ze dat zo spoedig mogelijk moet doen, uiterlijk binnen zes jaar nadat de Europese Commissie het gebied van communautair belang heeft verklaard;

Overwegende dat het gebied 'BE2200041 Jekervallei en bovenloop van de Demervallei' bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna aan

de Europese Commissie zijn voorgesteld als speciale beschermingszones, is vastgesteld als gebied dat ter uitvoering van artikel 4.1 van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde fauna en flora, hierna de Habitatrichtlijn te noemen, door het Vlaamse Gewest aan de Europese Commissie is voorgesteld als speciale beschermingszone en daarom, ingevolge artikel 36bis, §12, van het Natuurdecreet, geacht wordt definitief te zijn vastgesteld in de zin van artikel 36bis, §6, van het Natuurdecreet;

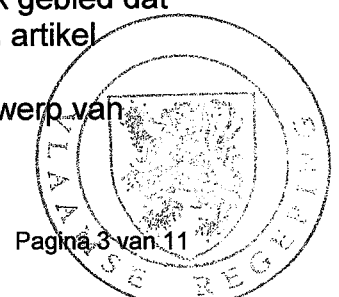
Overwegende dat de Europese Commissie het voormelde gebied van communautair belang heeft verklaard bij beschikking 2004/813/EG van 7 december 2004 tot vaststelling, op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio; dat het voormelde gebied moet worden aangewezen als speciale beschermingszone;

Overwegende dat de speciale beschermingszones met toepassing van de Habitatrichtlijn moeten worden aangewezen voor de instandhouding van de habitats uit de bijlage I bij het Natuurdecreet en van de soorten uit de bijlage II bij het Natuurdecreet;

Overwegende dat artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen, hierna het Procedurebesluit te noemen, de elementen opsomt die een aanwijzingsbesluit moet bevatten; dat overeenkomstig artikel 10 van het Procedurebesluit een voorstel voor toevoegingen of schrappingen van Europees te beschermen habitats en soorten in het aanwijzingsbesluit opgenomen moet worden als dat vereist is op basis van nieuwe wetenschappelijke gegevens; dat bij de rapportering over de staat van instandhouding van de Europees te beschermen soorten en habitats ter uitvoering van artikel 17.1 van de Habitatrichtlijn en tijdens de opmaak van het rapport ter onderbouwing van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen van 8 mei 2010 als vermeld in artikel 5 van het Procedurebesluit, en het rapport ter onderbouwing van de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit, nieuwe wetenschappelijke gegevens werden verzameld over het voorkomen van Europees te beschermen soorten en habitats in dat gebied en het belang van dat gebied voor het duurzame voortbestaan van die soorten en habitats in Vlaanderen;

Overwegende dat op grond van artikel 36ter, §1, van het Natuurdecreet ter uitvoering van de Habitatrichtlijn en richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand, de administratieve overheid binnen de speciale beschermingszones de nodige instandhoudingsmaatregelen neemt die moeten beantwoorden aan de ecologische vereisten van de typen habitats, vermeld in bijlage I van het Natuurdecreet, en de soorten, vermeld in de bijlagen II, III en IV van het Natuurdecreet, alsook van de niet in bijlage IV van het decreet genoemde en op het grondgebied van het Vlaamse Gewest geregeld voorkomende soorten trekvogels;

Overwegende dat krachtens artikel 10 van het Procedurebesluit, voor elk gebied dat moet worden aangewezen als speciale beschermingszone op grond van artikel 36bis, §9, van het Natuurdecreet, het voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen moet worden geïntegreerd in het voorontwerp van

aanwijzingsbesluit; dat het besluit dat het gebied 'BE2200041 Jekervallei en bovenloop van de Demervallei' aanwijst als speciale beschermingszone de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied moet bevatten;

Overwegende dat de instandhoudingsdoelstellingen voor een Europees te beschermen gebied worden opgemaakt op basis van een rapport dat de componenten, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit, bevat; dat in het daarin te formuleren voorstel van instandhoudingsdoelstellingen de prioriteiten worden geïntegreerd; dat waar in het Procedurebesluit prioriteiten zijn gedefinieerd als "een voorrangsorte van instandhoudingsdoelstellingen binnen een Europees te beschermen gebied, gelet op de Europees te beschermen soorten en habitats waarvoor het gebied is aangeduid, gelet op de desbetreffende gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en gelet op de voor dat Europees te beschermen gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging met betrekking tot de in dat gebied te beschermen soorten en habitats", die 'voorrangsorte van instandhoudingsdoelstellingen' te begrijpen is als de oplistijng van een aantal te nemen acties die inspelen op de naar voren geschoven instandhoudingsdoelstellingen; dat die acties niet per definitie zullen toelaten om *alle* instandhoudingsdoelstellingen te realiseren, maar dat het prioritair aanpakken ervan een sterke voorkeur geniet;

Overwegende dat, overeenkomstig artikel 9 van het Procedurebesluit, de minister een voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten vaststelt op basis van 1° het bovenvermelde rapport, 2° een door het Agentschap voor Natuur en Bos opgemaakt verslag over een consultatie, met betrekking tot dat rapport, van de betrokken doelgroepen in het Europees te beschermen gebied in kwestie, 3° het overleg met de gewestelijke overleggroep, vermeld in artikel 3 van het Procedurebesluit, over de in de twee vorige punten vermelde documenten; dat het verslag over de consultatie van de lokale doelgroepen is opgemaakt op 28 juni 2012 en dat het bovenvermelde overleg met de gewestelijke overleggroep heeft plaatsgevonden op 5 maart 2012, 26 juli 2012 en 10 september 2012;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos, op grond van de besprekingen bij dat overleg, het ontwerprapport, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit heeft afgewerkt en het rapport heeft overhandigd aan de bevoegde minister op 10 oktober 2012; dat het rapport alle componenten bevat die vereist zijn op grond van dat artikel 8;

Overwegende dat de bevoegde minister, op basis van het haar op 10 oktober 2012 overhandigde rapport, het bovenvermelde verslag over de consultatie en het bovenvermelde overleg met de gewestelijke overleggroep, het voorontwerp van de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor het gebied heeft vastgesteld;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos rekening heeft gehouden met de ontvangen adviezen 2011-71, 06-2012/01-2012, 21-2012/04-2012 en 64-2012 van de strategische adviesraden, waaruit wijzigingen aan de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten, zoals door de Vlaamse regering principieel goedgekeurd op 14 december 2012, zijn gevolgd;

Overwegende dat de Minaraad in haar advies 2011-71 suggereert dat de Vlaamse Overheid zich ter dege voorbereidt op mogelijke vervolgstappen in lijn met het

lopende overlegproces en daarover ook duidelijk communiceert met de overlegpartners;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners het overlegproces heeft geëvalueerd en bijgestuurd, in samenwerking met de overlegpartners het implementatietraject heeft uitgewerkt en dat de overlegpartners actief betrokken werden in de werkgroepen rond bestaande kwesties;

Overwegende dat de Minaraad in haar advies 2011-71 voorstelt om de aanbevelingen van de WTC verder door te vertalen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners vijf kwestie-werkgroepen opstartte die een aantal steeds weerkerende kwesties dienden op te lossen, dat de Vlaamse Overleggroep besliste de referentiewaarden niet te wijzigen tijdens het huidige proces, gezien dit een voor Europe juridisch onaanvaardbaar uitstel voor de goedkeuring van de instandhoudingsdoelstellingen en prioritaire inspanningen zou teweegbrengen, dat in het voorjaar 2013 een WBC rond de referentiewaarden wordt opgestart, waarna deze in functie van de eventuele herziening van de doelstellingen ikv de monitoring en zesjaarlijkse rapportering en evaluatie door de EC, al dan niet bijgesteld kunnen worden; dat de gewijzigde instandhoudingsdoelstellingen door de WTC opnieuw bekeken werden en de conclusie van de WTC hierover voorwaardelijk gunstig was;

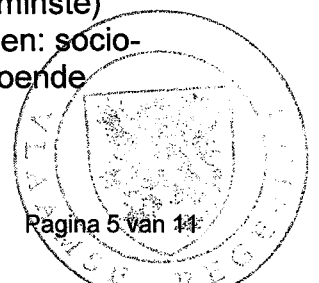
Overwegende dat de Minaraad in haar advies 2011-71 vraagt dat er werk wordt gemaakt van een uitvoeringsplan in overleg met de doelgroepen, zodat het voor de betrokken actoren duidelijk is wie welke doelen waar en wanneer moet realiseren;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin de krachtlijnen van de realisatie werden vastgelegd en dat er voor de figuur van een Natura 2000 management plan per speciale beschermingszone gekozen wordt;

Overwegende dat de Minaraad en SALV in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat het overleg over de algemene aandachtspunten bij voorkeur voor eind 2012 gebeurt, bijvoorbeeld binnen de werkgroepen die de kwesties behandelen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners de verwerking van de algemene aandachtspunten heeft geïntegreerd in de werking van de vijf opgestarte kwestie-werkgroepen en dat de betrokken sectoren na de resultaten van de kwestie-werkgroepen en de andere overlegfora, een samenvatting van de nog relevante aandachtspunten voor de implementatie hebben ingediend, dewelke aan de Vlaamse regering worden overgemaakt in de 'standpunttenota';

Overwegende dat de Minaraad en SALV in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat bij een gefaseerde evaluatie van de IHD (ten minste) volgende punten in onderlinge afweging mee in rekening gebracht worden: socio-economische toets, algemene impact van ruimtebeslag beperken, voldoende

waarborgen van de lokale gunstige staat van instandhouding in het belang van het behoud van het areaal, belang van een robuust doelenkader als buffer voor de dynamiek van de open ruimte;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners zowel bij de totstandkoming van de gewestelijke en specifieke instandhoudingsdoelstellingen als bij de optimalisatie van de specifieke instandhoudingsdoelstellingen binnen de werkgroep kalibratie, deze punten in overweging genomen hebben en overwegende dat niet voor elk Europees te beschermen habitat of soort dat voor een speciale beschermingszone is aangemeld of binnen een speciale beschermingszone voorkomt, er gestreefd moet worden naar een lokaal goede staat van instandhouding;

Overwegende dat de Minaraad en SALV in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen een sluitende timing op te stellen met prioriteiten voor het vastleggen van de IHD voor alle SBZ-V;

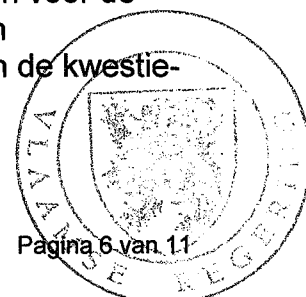
Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin een timing met prioriteiten voor het vastleggen van de S-IHD voor alle SBZ-V werd opgenomen;

Overwegende dat de Minaraad en SALV in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat de problematiek rond de kalibratie van doelstellingen binnen de werkgroep kalibratie wordt behandeld, waarbij een duidelijke afweging met de lokale socio-economische context bij de kalibratie en de implementatie van de bosdoelstellingen wordt benadrukt;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners in de werkgroep kalibratie de doelstellingen heeft gekalibreerd op verschillende manieren en dat hierbij de socio-economische context en de wensen van de doelgroepen in overweging werden genomen binnen de ecologische randvoorwaarden van de Habitat- en Vogelrichtlijn en dat ten gevolge van deze oefening de doelstellingen zijn geoptimaliseerd;

Overwegende dat de Minaraad en SALV in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat het gebruik van vorken voor de doelstellingen verwijzen naar de lopende kalibratie- en de implementatiefase van het IHD-proces en inzake recreatie wijzen op het belang van een passende beoordeling, die de verenigbaarheid van geplande activiteiten en de S-IHD moet nagaan;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners in de werkgroep kalibratie de doelstellingen heeft gekalibreerd op verschillende manieren en dat hierbij de socio-economische context en de wensen van de doelgroepen in overweging werden genomen binnen de ecologische randvoorwaarden van de Habitat- en Vogelrichtlijn en dat ten gevolge van deze oefening de vorken voor de Europees te beschermen habitats werden omgezet in unieke getallen en overwegende dat inzake de verwijzing naar de Passende beoordeling in de kwestie-

werkgroep Passende beoordeling in samenwerking met de overlegpartners het instrument Passende beoordeling verder werd uitgewerkt;

Overwegende dat de Minaraad en SALV in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen aan ANB en INBO om na te gaan of: (1) de S-IHD het behoud van het areaal van Europees beschermde soorten en habitats voldoende verzekeren; en (2) de metapopulatie-criteria voldoende vervat zijn in de S-IHD;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van punt 1 van het bovenstaand advies bevestigt dat bij het plaatsen van doelen bij de specifieke instandhoudingsdoelstellingen maximaal rekening gehouden werd met het behoud van areaal in kritische randhokken, dat in navolging van punt 2 van het bovenstaand advies reeds bij de opmaak van de Gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen rekening is gehouden met de metapopulatiebenadering, dat bij het plaatsen en bij de optimalisatie van de doelstellingen binnen de kalibratiewerkgroep gestreefd werd naar de creatie van grote kernen voor bronpopulaties voor fauna en dat het streven naar grote kernen ook werd vertaald volgens het principe "zuinig ruimtegebruik";

Overwegende dat de Minaraad en SALV in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen om tegen eind 2012 een concreet plan van aanpak uit te werken om de LSVI-tabellen aan te vullen met kensoortvereisten;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de doelgroepen een plan van aanpak heeft opgemaakt tot wijziging van de LSVI, waarin ook de aanvulling met de kensoortvereisten wordt opgenomen, dat dit plan van aanpak is opgenomen in de implementatienota;

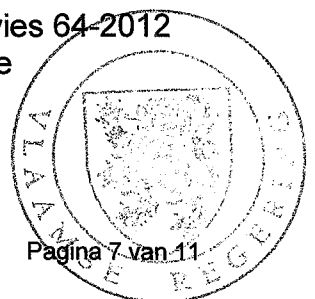
Overwegende dat de Minaraad en SALV in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 het belang van grensoverschrijdend overleg benadrukken;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies benadrukt dat tijdens de implementatiefase overleg met alle betrokkenen zal gebeuren, dus ook grensoverschrijdend overleg indien dit opportuun is om een optimalisatie van inspanningen en resultaat te verkrijgen;

Overwegende dat de Minaraad en SALV in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 ervoor pleiten dat er snel antwoord gegeven wordt op de vraag op welke manier het beheer in bestaande natuur- en bosgebieden zal geoptimaliseerd worden. Het principe "de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten" moet meer duidelijkheid krijgen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin de krachtlijnen van de realisatie werden vastgelegd, waarin werd uitgewerkt op welke wijze het beheer in bestaande natuur- en bosgebieden zal geoptimaliseerd worden en waarin het principe "de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten" verder werd verduidelijkt;

Overwegende dat de Minaraad en SALV in hun gemeenschappelijk advies 64-2012 suggereren dat het duidelijk geografisch lokaliseerbaar probleem van de drinkwatervoorziening in principe gebiedsgericht oplosbaar moet zijn;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners bij de optimalisatie van de instandhoudingsdoelen binnen de werkgroep kalibratie, het belang van de drinkwaterwinningen en de socio-economische context in overweging genomen heeft en dat tijdens de implementatiefase gebiedsgericht oplossingen gezocht zullen worden voor eventuele resterende problemen;

Overwegende dat de Minaraad en SALV in hun gemeenschappelijk advies 64-2012 van oordeel zijn dat in gebieden met groene bestemmingen of in eigendom van een bovenlokale overheid er gekozen moet worden om in die gebieden maximale, bijhorende aantallen vogelsoorten als doelstelling op te nemen in het licht van zuinig ruimtegebruik, efficiëntie en "sterkste schouders, zwaarste lasten".

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners binnen de kalibratiewerkgroep via het principe 'sterkste schouders-zwaarste lasten' de doelstellingen zo veel mogelijk binnen de terreinen van de terreinbeherende verenigingen en overheden heeft gealloceerd, dat deze terreinen in het algemeen terreinen met groene bestemmingen zijn, dat door de toepassing van het 'principe zuinig ruimtegebruik' ook de soortendoelstellingen hierdoor maximaal aan deze terreinen werden toegewezen, dat het Agentschap voor Natuur en Bos er op wijst dat een maximale toewijzing van doelstellingen louter op basis van eigendom en bestemming ingaat tegen het principe zuinig ruimtegebruik, tegen de juridische bepalingen uit onder meer de habitatrichtlijn en tegen de ecologische vereisten van de soorten en dat soorten alleen maar tot doel kunnen gesteld worden indien er geschikt leefgebied voorkomt of een geschikt leefgebied binnen mogelijk is, waarbij ook rekening moet gehouden worden met de meta-populatiecriteria;

Overwegende dat de Minaraad en SALV in hun gemeenschappelijk advies 64-2012 vragen om de afgesproken werkwijze rond kwaliteitsnormen voor habitats te volgen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners binnen de Vlaamse Overleggroep heeft afgesproken om de bedoelde habitatspecifieke kwaliteitsnormen te actualiseren en in samenwerking met de overlegpartners deze kwaliteitsnormen geherformuleerd heeft, dat deze geherformuleerde kwaliteitsnormen in voorliggend besluit werd opgenomen;

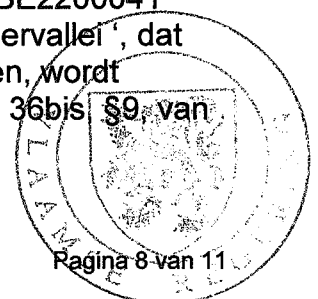
Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Artikel 1. Dit besluit voorziet in de gedeeltelijke omzetting van artikel 4.4 van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, hierna de Habitatrichtlijn te noemen.

Art. 2. Het op de bijlage 1, die bij dit besluit is gevoegd, met de code BE2200041 aangemerkt gebied, genaamd Jekervallei en bovenloop van de Demervallei, dat ligt in de gemeenten Bilzen, Diepenbeek, Hoeselt, Riemst en Tongeren, wordt aangewezen als speciale beschermingszone ter uitvoering van artikel 36bis §9 van

het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, hierna het Natuurdecreet te noemen, overeenkomstig de bepalingen van artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen.

De acht deelgebieden van deze Speciale beschermingszones kunnen ingedeeld worden in 2 natuurclusters met name natuurwaarden gebonden aan een (half)open beekdalmozaïek met overgangen naar hellingsgraslanden en anderzijds gebonden aan een boslandschap met structuurrijke overgangen naar open plekken van graslandhabitats. Als aparte natuurcluster wordt een fossiele meander van de Jeker in de Kevie (Tongeren) behandeld, onder de noemer 'laagveenkern met overgangen naar vochtige graslanden'. Dit omdat deze locatie abiotisch fel afwijkt van de overige gebieden en aparte doelstellingen kent.

De oppervlakte van de speciale beschermingszone bedraagt 633 ha. De speciale beschermingszone bestaat uit acht deelgebieden.

Art. 3. §1. Het gebied wordt als speciale beschermingszone aangewezen voor de onderstaande habitats van bijlage I van het Natuurdecreet, met vermelding van hun Natura 2000-code, waarbij het teken "*" aangeeft dat het een prioritaire habitat betreft in de zin van de Habitatrichtlijn:

6230* - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)

6410 - Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (Eu-Molinion)

6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones

6510 - Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

7140 - Overgangs- en trilveen

7220* - Kalktufbronnen met tufsteenformatie (Cratoneurion)

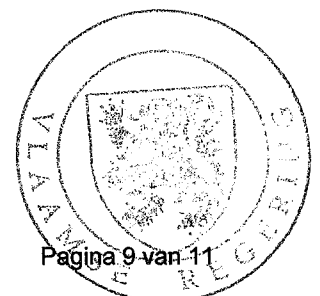
7230 - Alkalisch laagveen

9120 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met *Ilex* en soms ook *Taxus* in de ondergroei (Quercion *robori-petraeae* of *Ilici-Fagenion*)

9160 - Sub-Atlantische en Midden-Europese wintereikenbossen of eikenhaagbeukbossen behorend tot het *Carpinion betuli*

9190 - Oude zuurminnende eikenbossen met *Quercus robur* op zandvlakten

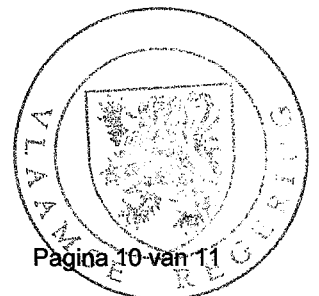
91E0* - Alluviale bossen met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

§2. Het gebied wordt als speciale beschermingszone aangewezen voor de onderstaande soorten van bijlage II van het Natuurdecreet:

- 1° Vliegend hert - *Lucanus cervus*
- 2° Kamsalamander - *Triturus cristatus*
- 3° Nauwe korfslak - *Vertigo angustior*
- 4° Zeggekorfslak - *Vertigo moulinsiana*
- 5° Spaanse vlag - *Euplagia/Callimorpha quadripunctaria*
- 6° Boomkikker - *Hyla arborea*
- 7° Europese bever – *Castor fiber*
- 8° Rosse vleermuis - *Nyctalus noctula*
- 9° Ruige dwergvleermuis - *Pipistrellus species*
- 10° Watervleermuis - *Myotis daubentonii*
- 11° Gewone grootoorvleermuis/ Grijsz grootoorvleermuis - *Plecotus auritus/austriacus*
- 12° Laatvlieger - *Eptesicus serotinus*
- 13° Gewone dwergvleermuis - *Pipistrellus species*
- 14° Brandt's vleermuis/Gewone baardvleermuis – *Myotis brandtii/Myotis mystacinus*

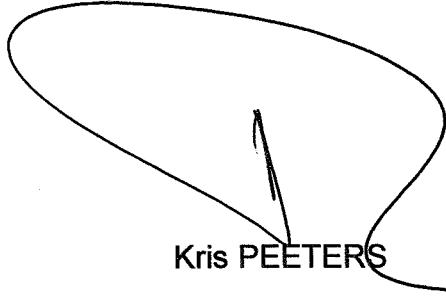
Art. 4. Overeenkomstig de bepalingen van artikel 9, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen, worden de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van het gebied BE2200041 Jekervallei en bovenloop van de Demervallei, vermeld in bijlage 2, gevoegd bij dit besluit, vastgesteld.

Art. 5. De Vlaamse minister, bevoegd voor de landinrichting en het natuurbehoud, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

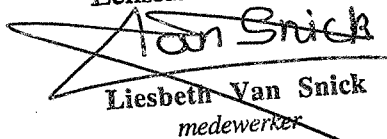
Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

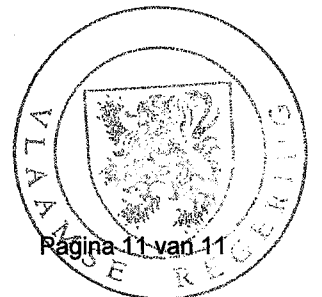

Joke SCHAUVLIEGE

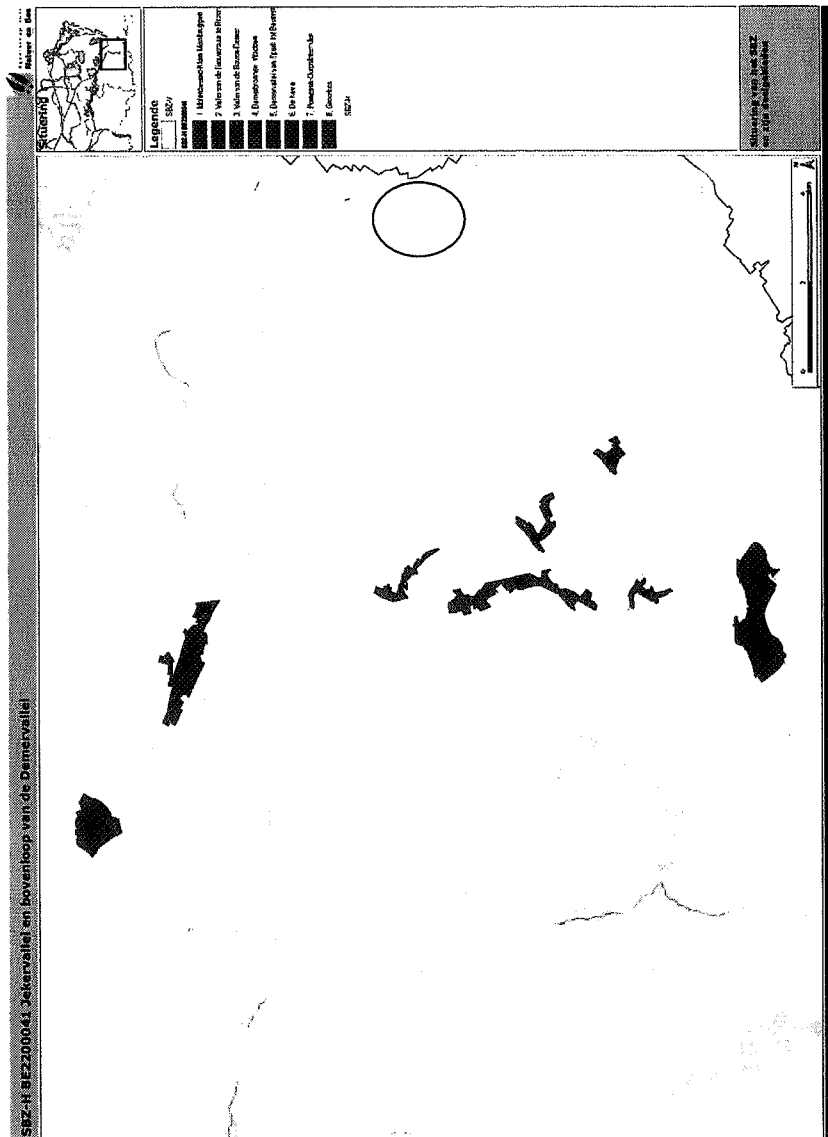
Eensluidend afschrift,

Liesbeth Van Snick
medewerker

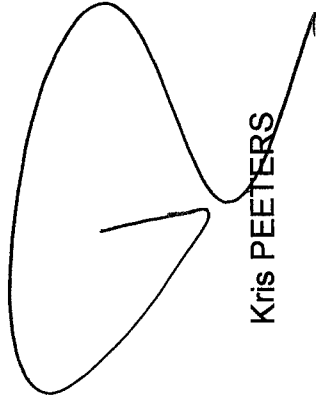
Bijlage 1. Situering van de speciale beschermingszone met de code BE2200041, genaamd 'Jekervallei en bovenloop van de Demervallei'

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit tot aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2200041 Jekervallei en bovenloop van de Demervallei' en tot definitieve vaststelling van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten,

Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

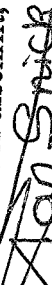
Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur

Joke SCHAUVLIEGE

Eensluidend afschrift,

Liesbeth Van Snick
medewerker

Bijlage 2. De instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van de speciale beschermingszone met de code BE2200041, genaamd 'Jekervallei en bovenloop van de Demervallei'

I. Instandhoudingsdoelstellingen

De voorkomende habitattypes werden opgesplitst in 2 grote landschapstypes. Daarnaast wordt de laagveenkerf met overgangen naar vochtige graslanden in De Kevie als een aparte eenheid behandeld, gezien de ecotopen afwijken van de ecologische doelen voor de overige landschapstypes:

1. (Half-)open beekdalmozaïek met overgangen naar hellingsgraslanden
2. Het boslandschap met structureel overgangen naar open plekken van graslandhabitats
3. Laagveenkerf met overgangen naar vochtige graslanden in De Kevie

(Half-)open beekdalmozaïek met overgang naar hellingsgraslanden

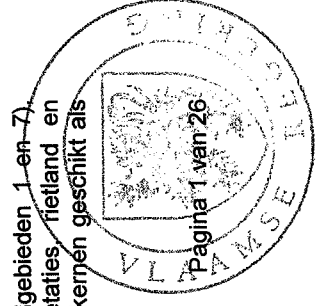
De (half)open beekdalmozaïek met overgangen naar hellingsgraslanden situeert zich op natte, alluviale bodem en bestaat uit schrale tot matig voedselrijke hooi- en graslanden (habitat types 6230, 6410, 6510_hu/hua ingebed in regionaal belangrijke biotopen dottergrasland, grote zeggenvegetaties, rietland en zilverschoonverbond - rbb_hc, rbb_mc, rbb_zil), in overgang naar natte ruigten (habitat type 6430 en regionaal belangrijke biotopen rbb_hf, rbb_mr) en moerasbosjes (habitat type 91E0).

Volgens de G-IHD is deze SBZ essentieel voor habitat type 6430 en 6410 en zeer belangrijk voor habitat 6510. Het heischrale grasland (6230) wordt als belangrijk beschouwd. De schrale hooilanden (6510) in deze SBZ zijn van de best ontwikkelde types op Vlaamse schaal. Ook de heischrale graslanden (6230), blauwgraslanden (6410) en ruigten (6430) die in complex met deze kernen van 6510 voorkomen, zijn van unieke kwaliteit. Voor het behoud van deze habitattypes en de hieraan gebonden soorten, is een uitbreiding van deze habitattypes nodig. Deze kernen met habitat en regionaal belangrijke biotopen moeten voldoende kansen geven voor leefbare populaties van kamsalamander, boomkikker, nauwe korfsiak, zeggekorfslak, Spaanse vlag en verschillende vleermuissoorten (bv. rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis).

Samenvattend is het doel voor deze landschapscluster het creëren van een samenhangend valleilandschap met met natte/vochtige hooilanden in mozaïek met andere graslandhabitats (blauwgraslanden, heischrale graslanden, ruigten, regionaal belangrijke biotopen) en in overgang naar of mozaïek met broekbossen. Hiertoe worden specifiek volgende doelstellingen gesteld:

1. **Ontwikkelen van grote kernen van vochtige hooi- en graslanden in de deelgebieden 1 – Molenbeemd-Klein Membruggen , 5 – Demervallei van Spurk tot Beverst en 7 – Pomperik-Dorpsbeemden (> 30 ha).**

Deze graslandkernen bestaan voornamelijk uit goed ontwikkelde schrale hooilanden (6510_hu) in mozaïek met blauwgraslanden (6410, in deelgebieden 1 en 7), laagveenelementen (7230), heischrale elementen (6230, deelgebied 7) en regionaal belangrijke biotopen dottergrasland, grote zeggenvegetaties, rietland en zilverschoonverbond - rbb_hc, rbb_mc, rbb_zil in overgang naar natte ruigten (6430) en broekbossen (91E0). Deze overgangen maken de graslandkernen geschikt als foerageergebied voor een aantal vleermuissoorten en leefgebied van bosrandvlinders en soorten als goudvink, zomertortel en geelgors.

Om habitattypen 6510_hu, 6410 en 6430 in goede staat van instandhouding te krijgen, zorgen regionaal belangrijke biotopen voor buffering en verbinding tussen habitatkernen.

Eventuele hydrologische aanpassingen op terrein (vb verondiepen van drainagesystemen) wordt in overleg met aangelanden gedaan en met maatregelen voor eventuele negatieve impact voor landbouwgebruik (flankerend beleid).

Een behoud en kwalitatieve verbetering van regionaal belangrijke biotopen als buffer voor de habitats is nodig in alle deelgebieden uitgezonderd deelgebied 8 – Grootbos.

2. Behoud van de kwaliteit van het habitattypen 6410 in deelgebied 7 – Pomperik-Dorpsbeemden

Deelgebied 7 – De Pomperik is uniek dankzij de aanwezigheid van goed ontwikkelde blauwgraslanden (6410), die op Vlaamse schaal van unieke kwaliteit zijn. Het zijn de schraalste en zeldzaamste graslanden met een uiterst groot natuurbehoudbelang. Deze blauwgraslanden vormen tevens de laatste Vlaamse standplaats van kranskanwij en kleine schorseneer. Behoud (en lokaal verbeteren) van de kwaliteit van dit habitattypen is essentieel voor het duurzaam instandhouden van de hieraan gebonden fauna en flora. Een toename van het habitattypen is in die zin ook essentieel (zie eerste doelstelling).

3. Duurzaam instandhouden van zeggekorfslak en nauwe korfslak

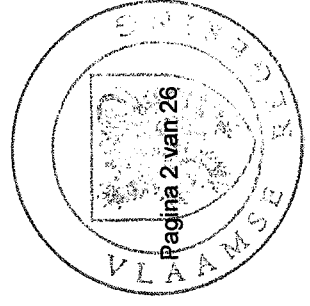
Een continue beekdalmozaïek van habitat (6410_ve, 6410_mo, 6430, 91E0) en regionaal belangrijke biotopen (rbb_mc, rbb_hf, rbb_hc) vormt een duurzaam leefgebied voor de zeggekorfslak en nauwe korfslak in de deelgebieden 1, 3 en 4.

4. Creëren van een populatie kamsalamander en boomkikker in deelgebied 7 – De Pomperik-Dorpsbeemden.

Deelgebied 7 – Pomperik-Dorpsbeemden heeft belangrijke potenties voor het uitbouwen van een populatie van kamsalamander en boomkikker, gezien de aanwezigheid van populaties in de nabijheid van dit deelgebied. Om populaties in een voldoende staat van instandhouding te krijgen, moeten zowel het land- als waterhabitat geoptimaliseerd worden.

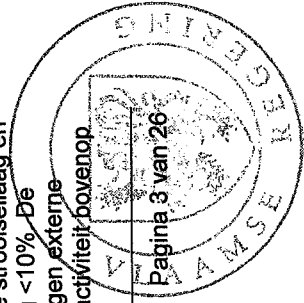
5. Ontwikkelen van een gezonde mestbewonende fauna

Voor de voedselbehoeften van een aantal vleermuissoorten is een gezonde mestfauna essentieel. De realisatie van deze maatregel komt ook de grauwe klauwier en andere soorten ten goede. Het gebruik van antibiotica en antiparasitaire middelen bij het vee kan een schadelijk effect op de mestbewonende fauna die er in leeft. Met name het gebruik van de werkende stof 'avermectines' vormt een probleem. Er bestaan goede alternatieven wat betreft bestrijdingsmiddelen op basis van avermectines, die het ontwikkelen van een gezonde (insecten)fauna op mest mogelijk maken, met name de werkzame stoffen moxidectine, levamisol of pyrantel.

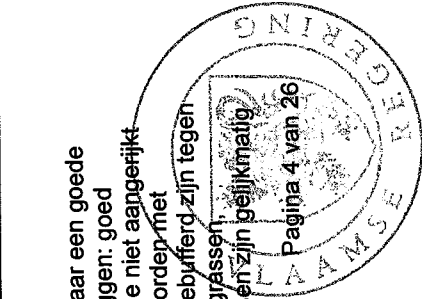
Doelstellingen voor de habitats

Beekdalmozaiek Habitat	Oppervlakte-doelstelling Doel Toelichting	Kwaliteitsdoelstelling Doel Toelichting
<p>6230 - Soortrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)</p> <p>Subtype droog heischraal grasland</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Actueel: 0,15 ha - Toename naar 1 ha (alle subtypes samen)</p> <p>Toename door omvorming in deelgebied 7, in een mozaiek met de grote kern van blauwgraslanden (6410).</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Het habitattype moet een korte vegetatie bevatten (< 25 cm) met een bedekking van >30% van de sleutelsoorten en <5% verruiging. Het habitat is bij voorkeur zombeschonen en er is geen strooisellaag (of bladval) op het grasland aanwezig. De graslanden zijn gebufferd tegen externe invloeden.</p> <p>Er moet vermeden worden dat dit habitattype jaarlijks onder water komt te staan (voor de delen in mozaiek met 6410 en 6510)</p>
<p>6230 - Soortrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)</p> <p>Subtype heischraal grasland met kalkminnende soorten</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Actueel: zeer beperkt (kennislacune) Toename naar 1 ha (alle subtypes samen)</p> <p>Toename door omvorming in deelgebied 2 – Vallei van de Nieuwzouw te Bilzen (in een mozaiek met kalkrijk kamgrasland van het type 6510_huk).</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Het habitattype moet een korte vegetatie bevatten (< 25 cm) met een bedekking van >30% van de sleutelsoorten en <5% verruiging. Het habitat is bij voorkeur zombeschonen en er is geen strooisellaag (of bladval) op het grasland aanwezig. De graslanden zijn gebufferd tegen externe invloeden.</p>
<p>6410 - Grasland met <i>Molinia</i> op kalkhoudende, venige of leemige kleibodem (<i>Molinion caerulea</i>)</p> <p>Subtype veidrustype en blauwgrasland</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> Actueel: 1,76 ha (excl. deelgebied 6) Toename naar 7 ha</p> <p>Toename door omvorming in deelgebied 7 – Pomperik - Dorpsbeemden en deelgebied 1 Molenbeemd – Klein Membruggen.</p>	<p>↑</p> <p><u>Doel:</u> De habitat bestaat uit mesotrofe graslanden met een vegetatie <50 cm en een bedekking van lage schijngrassen die hoger is dan 30%. De bedekking van de sleutelsoorten is >30% en, indien aanwezig heeft de strooisellaag en de verruiging een bedekking <10%. De graslanden zijn gebufferd tegen externe invloeden (vb. bij landbouwactiviteit bovenop</p>

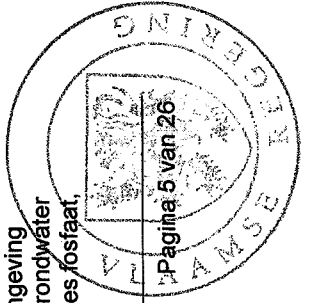

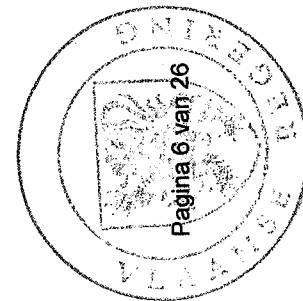
Beekdalmozaïek Habitat	Oppervlakte-doelstelling		Kwaliteitsdoelstelling	
	Doel	Toelichting	Doel	Toelichting
6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones Subtype vochtige en natte ruigte	↑	<u>Doel:</u> Actueel: 62 ha (excl. deelgebied 6) Toename: 1ha Behoud van de actuele oppervlakte en toename door omvorming in deelgebied 4 – Demerbronnen, Wadden.	↑	<u>Doel:</u> Kwaliteitsverbetering in de voldoende tot goed ontwikkelde habitatvlekken tot uitstekende staat van instandhouding. Dit kan voornamelijk door het verhogen van de soortendiversiteit en het verhogen van de kwaliteit van het oppervlaktewater. Een optimaal beheer met verwijdering van eventueel aangeplante populieren is een kwaliteitsvereiste op sommige plaatsen.
	↑	<u>Doel:</u> Actueel: 24ha (excl. Deelgebied 6) Toename: 39 ha Richtwaarde voor omvorming is 27,5 ha. Binnen deze toename van 6510 wordt voor deelgebied 7 gestreefd naar de	↑	<u>Doel:</u> Er zal gestreefd worden naar een goede habitatkwaliteit. Dit wil zeggen: goed ontwikkelde graslanden die niet aangerijkt worden, niet behandeld worden met bestrijdingsmiddelen en gebuifd zijn tegen externe invloeden. Hoge grassen zijn gelijkmatig middelhoge en lage grassen zijn gelijkmatig

Beekdalmozaïek Habitat	Oppervlakte-doelstelling Doel Toelichting	Kwaliteitsdoelstelling Doel Toelichting
	<p>aanwezigheid van kernen van 1-3 ha van het subtype hua (grote vossenstaartgraslanden). Gradiënten naar de regionaal belangrijke biotopen zilver schoongraslanden (rbbzil), dotterbloemgraslanden (rbbhc) en schraallandvegetaties zijn essentieel.</p> <p>Binnen deelgebied 2 – Vallei van de Nieuwzouw te Blizen komt actueel 0,89ha voor van het subtype 6510_huk - Subtype kalkrijk kamgrasland; hier wordt een toename van het habitatype via omvorming van 1-5ha tot doel gesteld (als deel van het doel van 39 ha toename voor 6510).</p>	<p>aanwezig met frequentie en bedekking van sleutelsoorten >70%. Dit vereist een gericht natuurbeheer.</p> <p>Geen beschaduwning. Geen aanplant van populieren.</p> <p>Er wordt gestreefd naar natuurlijke gradiëntvegetaties: een mozaiek met rbb_hc, rbb_mc, 6430.</p> <p>Voor 6510 huk-subtype kalkrijk kamgrasland:</p> <p>Streven naar een goed ontwikkeld grasland dat niet aangerijkt wordt, niet behandeld wordt met herbiciden en gebufferd is tegen externe invloeden (vb. van landbouwactiviteiten).</p> <p>Hoge grassen, middelhoge en lage grassen zijn gelijkmatig aanwezig met een frequentie en bedekking van sleutelsoorten >71% door te maaien (en/of begrazing).</p> <p>Het grasland blijft zonbeschonen.</p>
7230 – Alkalisch laagveen	<p>Actueel: 0,1 ha (kennislacune, excl. Deelgebied 6) Toename: 1 ha</p> <p>Toename door omvorming in deelgebied 1 – Molenbeemd - Klein Membruggen (1 ha). Het habitatype komt hier in complex voor met de habitattypes 6410, 6510 en</p>	<p>Goed ontwikkeld alkalisch laagveen, dat niet aangerijkt wordt en dat maximaal doorstroomd wordt met mineraalrijk grondwater (drainage in omgeving minimaliseren), in ondiep grondwater voldoende lage concentraties fosfaat, ammonium: en kalium.</p>

Beekdalmozaïek Habitat	Oppervlakte-doelstelling		Kwaliteitsdoelstelling	
	Doel	Toelichting	Doel	Toelichting
		dotterbloemgraslanden (rbbhc).		<p>Geen beschaduwning. Geen aanplant van populieren. Deze vegetaties mogen niet overstroemd worden met (vervuild) oppervlaktewater. Vermijden van strooisellaag (maaibeheer).</p> <p>Minimale bedekking met >70% sleutelsoorten (paddenrus, schubzegge, grote boterbloem).</p>

Doelstellingen voor de soorten

Beekdalmozaïek Soort	Populatie-doelstelling		kwaliteitseisen aan de leefgebieden	
	doel	Toelichting	doel	Toelichting

Kamsalamander

↑

Doel:
 Uitbouw van een populatie van 20-50 adulte dieren en jaarlijkse voortplanting, gelegen op minder dan 2 km afstand van omliggende populaties, in deelgebied 7 – Pomperik - Dorpsbeemden (kolonisatie vanuit de populatie aan de Dauteweyfers is mogelijk).

↑

Doel:
 Voldoende tot goede staat van instandhouding. Streven naar een voldoende tot goede habitatkwaliteit:

- Terugdringen eutrofiëring, verwijderen vis, aanwezigheid ondergedoken vegetatie;
- Landhabitat kleinschalige structuren met bosjes, ruigtevegetaties en houtwallen op een afstand tot 300 à 500 m van de waterhabitats
- Opheffen migratiebarrières (aanleg verbindingsgebieden);
- Aanleg of herstel van diepe poelen die niet droogvallen in de zomer in de nabijheid van bestaande populaties.

De aanleg van poelen mag niet conflicteren met voorgestelde graslanddoelen. Er mag geen negatieve invloed zijn op de vereiste hydrologie en overige abiotische voorwaarden zodat potenties voor schraalgraslanden optimaal benut kunnen worden en blijven in dit essentieel gebied voor blauwgrasland in Vlaanderen.

Nauwe korfslak

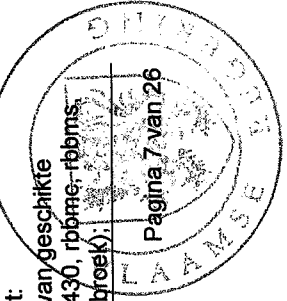
↑

Doel:
 Behoud van de aanwezige populatie in deelgebied 1 – Molenbeemd - Klein Membruggen in een goede staat van instandhouding.
 Uitbreiding om te komen tot meerdere

=/↑

Doel:
 Voldoende tot goede staat van instandhouding. Streven naar een voldoende tot goede habitatkwaliteit:

- Aanwezigheid van geschikte habitattypes (6430, rpbme-rbms, zeggerijk elzenbroek);

populaties is noodzakelijk. Er wordt hierbij gestreefd naar populaties van 50 ex./m², waarin zowel adulten als juvenielen voorkomen binnen een samenhangend gebied van > 0,10 ha.

- Een voldoende hoge waterstand > 0,25 m (GHG) en > 1 m (GLG)
- Continue vochtigheid zonder uitdroging of overstromingen;
- Aangepast maai-beheer, dit houdt in: terrein opsplitsen in stroken en dit in fasen maaien (tussenperiode van enkele weken) zodat migratie mogelijk is.
- Laten liggen van niet ontschorst, zwaar dood hout en humeus materiaal (bij voorkeur van populierachtigen of zwarte els) op de plaatsen waar de soort werd aangetroffen

Zegelkorfslak

Doel:

Behoud van populaties in een goede staat van instandhouding in deelgebied 1 – Molenbeemd - Klein Membruggen, deelgebied 3 – Vallei van de Boven-Demer, deelgebied 4 – Demerbronnen, Wadden. Er wordt hierbij gestreefd naar populaties > 80 ex./m², waarin zowel adulten als juvenielen voorkomen binnen een samenhangend gebied van > 0,20 ha.

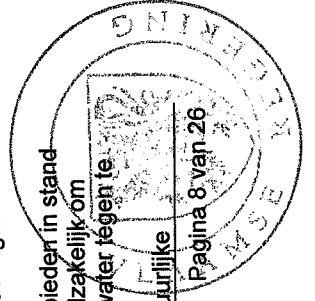
Uitbreiding is mogelijk binnen deelgebied 7 – De Pomperik - Dorpsbeemden, door kolonisatie vanuit de actuele populatie aan de Dauteweyers.

=/↑

Doel:

Voldoende tot goede staat van instandhouding. Streven naar een voldoende tot goede habitatkwaliteit:

- Aanwezigheid van geschikte habitatypes (6430, rbbmc, rbbms, zeggerijk elzenbroek), specifiek in deelgebied 3 is minstens het behoud en een kwalitatieve verbetering van rbbmc noodzakelijk;
- Een voldoende hoge waterstand (> 0,25), zonder dat de vegetatie wijzigd door vermatting;
- Continue vochtigheid zonder uitdroging of overstromingen;
- Aangepast maai-beheer, dit houdt in: terrein opsplitsen in stroken en dit in fasen maaien (tussenperiode van enkele weken) zodat migratie mogelijk is
- Kweldruk in de gebieden in stand houden (dit is noodzakelijk om verzuring van het water tegen te gaan);
- Herstel van de natuurlijke

overstromingsdynamiek waar mogelijk om potentiële habitats met elkaar te verbinden;

- Watervervuiling tegengaan.

Boornikker

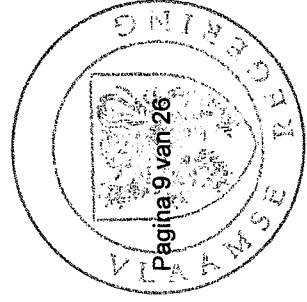
↑
Doel:

Creëren van een populatie in een voldoende staat van instandhouding (50-200 roepende mannetjes) in deelgebied 7 De Pomperik – Dorpsbeemden vanuit de actuele populatie in de Dauteweyers (buiten SBZ). De nieuwe populatie kan op die manier deel uitmaken van de metapopulatie van Midden-Limburg (samen met SBZ BE2200031-Vijvergebied Midden Limburg en SBZ BE2200028-De Maten).

↑
Doel:

- Voldoende staat van instandhouding met betrekking tot landhabitat: behoud kleinschalig landschap met ruigtevegetaties, houtwallen, bosranden en braamstruwelen.
- Creëren van een waterhabitat in voldoende staat van instandhouding: complex van 3-5 permanente en/of tijdelijke kleine (<100 m²) of één grote plas (>100 m²), met mesotroof tot matig eutroof water, dichte ondergedoken of drijvende vegetatie op 25-50% van de oppervlakte, aanwezigheid van water tot begin augustus, de afwezigheid van vissen en structureerijke kruiden- en struikvegetaties op de randzone.

De aanleg van poelen mag niet conflicteren met voorgestelde graslanddoelen. Er mag geen negatieve invloed zijn op de vereiste hydrologie en overige abiotische voorwaarden zodat potenties voor schraalgraslanden optimaal benut kunnen worden én blijven in dit essentieel gebied voor blauwgrasland in Vlaanderen.

Boslandschap

In de SBZ Jekervallei en bovenloop van de Demervallei wordt het boslandschap beschouwd als bestaande uit de habitattypes 9120, 9160, 9190, 91E0, 6430_boszomen en 7220, waarbinnen plaatselijk vochtige schrale hooilanden (6510) en ruigten (6430) voorkomen door beheer van open plekken. De diversiteit van bodem en reliëf zorgt voor bijzondere lokale nuances met elk zijn soortensamenstelling.

In de randen van de bossen komen dikwijls goed ontwikkelde en soortenrijke vegetaties van boszomen (6430_bz) voor en vaak bevinden zich op de randen van de bossen nog relicten van bloemrijke graslanden, die als open plekken binnen de boscomplexen ontwikkeld worden. Het betreft in de randen van bossen van het habitattype 9120 vooral heischrale zomen en graslandrelicten (6230 in deelgebieden 5 – Demervallei van Spurk tot Beverst en deelgebied 7 – Pomperik-Dorpsbeemden). In de rand of tussen complexen van bossen van het habitattype 9160 en 91E0 betreft het voornamelijk matig voedselrijke graslanden van het type 6510_hu.

Deze SBZ is belangrijk voor de habitattypes 9120, 9190 (beide types zijn in marginale oppervlaktes aanwezig) en 91E0 en zeer belangrijk voor het habitattype 9160.

Vanuit landschapsoogpunt bestaat deze Speciale Beschermingszone uit een zeer versnipperd gebied met relatief kleine oppervlakten per deelgebied. Vanuit de abiotiek van de SBZ is het in goede staat van instandhouding brengen van de bostypes 9120 en 9190 niet mogelijk. Deze komen actueel slechts in marginale oppervlakten voor in de deelgebieden 5 – Demervallei van Spurk tot Beverst en deelgebied 7 – Pomperik-Dorpsbeemden. Er wordt daarom voor deze SBZ gestreefd naar het creëren van 3 robuuste boskernen bestaande uit een mozaiek van 9160 en 91E0. Daarnaast wordt gestreefd naar een kwaliteitsverbetering op het vlak van structuur.

Volgende doelstellingen worden voorgesteld voor de bossen:

1. Kwaliteitsverbetering op vlak van structuur

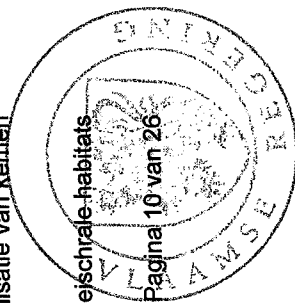
Structuuraspect: Door het toepassen van een natuurgericht bosbeheer (o.a. hakhoutbeheer) in bossen zal het aandeel aan dikke bomen, dood hout, gevarieerde randen en open plekken op termijn toenemen. Dit zijn maatregelen die veel van de habitattypische soorten en bijlagesoorten ten goede zullen komen. Een dergelijk natuurgericht beheer wordt voorzien in veel beheerplannen, voor bossen in eigendom van/beheerd door het ANB of de erkende terreinbeherende verenigingen. Bij andere openbare besturen en privé-bossen gelegen in VEN zal door toepassen van de CDB, ook de structuurdiversiteit op termijn nog toenemen.

Bosrandenbeheer: Op de rand van het bostype 9120 en 9190 is het van belang om gevarieerde randen met overgangen naar heischrale vegetaties (6230) te voorzien. Deze bostypes komen echter slechts marginaal voor in de SBZ. Op de overgang van de bostypes 9160 en 91E0 naar glanshavergrasland 6510, natte ruigte 6340_hf of dottergrasland rbb_hc kunnen boszomen (6340_bz) ontwikkelen die onontbeerlijk zijn om optimale condities te creëren voor tal van vleermuizen, kamsalamander, boomkikker, vliegend hert, Spaanse vlag, middelste bonte specht, enz.

Open plekken (5-15% < bosopp): Binnen de grote boscomplexen dient aandacht besteed te worden aan het behoud en versterking van relicten van bloemrijke graslanden of ruigten als zombeschonen open plekken van 1-3 ha. Dit is nodig om zeldzame habitats regionaal te versterken tot een lokaal netwerk van habitatvlekken. Door de smalle en versnipperde afbakening van beschermingszones van deze SBZ, is het noodzakelijk om ook binnen de bossen de open plekken maximaal te ontwikkelen tot habitats. Door de bufferende capaciteit van het boscomplex hebben ze een uitgelezen potentie om tot goed ontwikkelde habitatkernen uit te groeien.

Om de schaduwwerking op deze microhabitats in de bosfeer te beperken is mantel-zoombeheer (minimum 10 m) van de bosranden prioritair op deze plekken. De realisatie van deze kernen van heischraal grasland situeren zich in deelgebieden 7 – De Pomperik - Dorpsbeemden en 5 – Demervallei van Spurk tot Beverst. De realisatie van kernen bloemrijk grasland en struweel (6510, rbb_hc, rbb_sp, en rbb_sf) situeren zich in bijna alle deelgebieden met een voornamelijk bosdoelstelling.

Ecologische link tussen boscomplex en omliggende 'open' habitats: De lokalisering van de open plekken en het aangepaste mantel-zoombeheer voor heischrale-habitats en bloemrijke habitats is bij voorkeur gelegen aansluitend op bestaande of nieuw te realiseren open habitatkernen.

2. De realisatie van grote en robuuste boskernen

Naast het actueel reeds aanwezige bos in deelgebied 8 – Grootbos, wordt de realisatie van drie grote boskernen (voornamelijk van het type 9160 met gradiënten naar 91E0) in de 1 – Molenbeemd-Klein Membruggen en deelgebieden 4 Demerbronnen-Wadden, 5 Demervallei van Spurk tot Beverst, die een leefbare populatie bevatten van habitattypische soorten en ook goede kansen bieden aan de grotere oppervlaktebehoevende faunasoorten is een belangrijk streefdoel om een goede staat van instandhouding te bereiken binnen deze SBZ voor de boshabitats.

Dit moet een bijdrage leveren aan de lange termijn garanties voor een stabiele populatie van onder meer de bijlagesoorten wespendif, middelste bonte specht, vliegend hert,... maar evenzeer voor tal van andere habitattypische bossoorten.

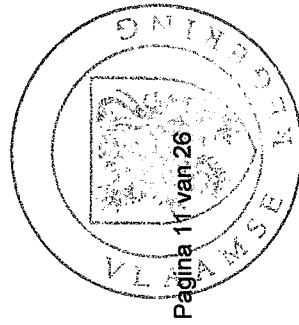
Voor de overige deelgebieden wordt gestreefd naar behoud (met kwaliteitsverbetering) van de actuele bosoppervlakte.

Volgende methoden kunnen de realisatie van deze boskernen bewerkstelligen:

- A. **Omvorming van bestaande 'niet-habitatwaardige' bossen.** In de door de Vlaamse overheid beheerde bossen en bossen in beheer van de erkende terreinbeherende verenigingen en in het kader van herstelprojecten worden maatregelen voorzien welke tot bijkomend habitat zullen leiden. Via stimulerende maatregelen, kunnen ook privé-eigenaars ingezet worden om bijkomend habitat te realiseren. Zij kunnen een uitgebreid bosbeheerplan opstellen, waarbij ook de CDB (Criteria Duurzaam Bosbeheer) dienen gevolgd te worden. Omvorming naar boshabitats in dit rapport gaat over ± 20 ha.
- B. **Bosuitbreiding.** Voor de realisatie van een aaneengesloten oppervlakte van het type 9160/91E0 zijn er kleinere effectieve uitbreidingen voorzien in deelgebieden 4 (5 ha). Richtcijfer voor bosuitbreiding in dit rapport is 21 ha.
- C. **Het degelijk bufferen van kleinere boskernen en/of verbinden van kleinere boskernen.** Dit is een algemene doelstelling voor de kleinere boskernen binnen de verschillende deelgebieden. Veel kleine boskernen in de deelgebieden voldoen niet aan het MSA en zijn bovendien vaak in een erg intensief agrarisch gebied gelegen, waardoor ze slecht gebufferd zijn. Hierdoor is het verdwijnen van typische bossoorten in deze kernen een reëel gevaar en hebben bosvegetaties te lijden onder verruiging en ruderalisering. Dit is tevens een ernstig probleem voor de kalktufbronnen die in complex met de relictbronbos voorkomen. Door deze kernen, die vaak kleine en kwetsbare satellietpopulaties van typische soorten bevatten, te bufferen en uit te breiden of ze te verbinden met de grotere bossen, kan de kans op het lokaal uitsterven (van habitattypische fauna en flora) sterk worden gereduceerd. Hier wordt geen oppervlakte doel opgesteld. De in dit rapport voorgestelde verbindingen zijn gesitueerd binnen SBZ-gebied.

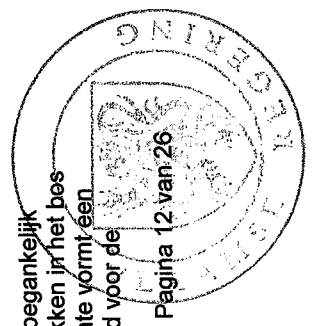
3. Plaatselijk de hydrologie herstellen

Deze doelstelling geldt in hoofdzaak voor herstel en realisatie van (grond)waterafhankelijke bostypes (91E0, 9160), waarbij ook mogelijkheden voor herstel en realisatie gecreëerd worden voor habitattypes uit het grasland- en moeraslandschap (6430 en 6510). In concreto zijn er herstelmaatregelen nodig naar de beekstructuur (overstromingsfrequentie, meandering), het herstel van de kwelzones en herstel van de bronzones. Om een gunstige staat van instandhouding te kunnen bereiken is het van belang dat de natuurlijke hydrologie voor deze types hersteld wordt. Deze doelstelling is voornamelijk van belang voor de deelgebieden 1 – Molenbeemd-Klein Membruggen en deelgebieden 4 Demerbronnen-Wadden, 5 Demervallei van Spurk tot Beverst.

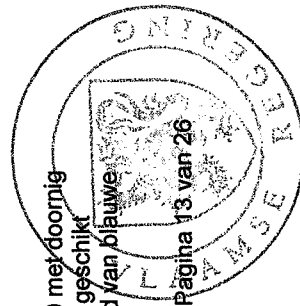

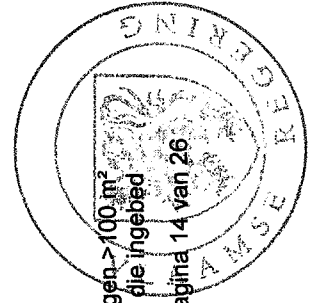
Boslandschap		Oppervlakte doelstelling		Kwaliteitsdoelstelling	
Habitat	Doel	Toelichting	Doel	Toelichting	
9120 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met <i>Ilex</i> en soms ook <i>Taxus</i> in de ondergroei (<i>Quercion robur-petraeae</i> of <i>ilici-Fagenion</i>)	=	<p><u>Doel:</u></p> <p>Actueel: 7 ha Toename: -</p> <p>Er wordt gestreefd naar het behoud van de actuele oppervlakte van 7 ha.</p>	↑	<p><u>Doel:</u></p> <p>Goed ontwikkelde structurerijke beukenbossen met een degelijke heterogene leeftijdsopbouw, boszomen (min. 25% van de bosstanden) en open plekken (5-15%).</p> <p>De open plekken (1-3 ha per plek) bestaan uit habitatype 6230. Deze worden bij voorkeur in brede mantelzomen ingebed in het boscomplex (om schaduwwerking tegen te gaan). Vooral in deelgebied 5 – Demervallei van Spurk tot Beverst zijn er in dit opzicht veel potenties voor het creëren van zoomvegetaties van 6530_ha aansluitend op 9120.</p> <p>Deze open plekken zijn bij voorkeur gelegen aansluitend aan graslandhabitatcomplexen rond de boskern.</p> <p>De bossen bevatten voldoende dood hout, geen exoten en zijn gebufferd tegen externe invloeden.</p> <p>Verhoging structuurdiversiteit is tevens noodzakelijk in het kader van de realisatie van gezonde populaties van habitatypische soorten en de verbetering van het leefgebied voor vleermuizen.</p>	

Boslandschap Habitat	Oppervlakte-doelstelling		Kwaliteitsdoelstelling	
	Doel	Toelichting	Doel	Toelichting
6430_bz - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland en van de montane en alpiene zones subtype nitrofiële boszomen met minder algemene plantensoorten	↑	<u>Doel:</u> ¼ van de bosranden (9160, 91E0) ontwikkelen als goed ontwikkelde boszomen.	↑	<u>Doel:</u> Voldoende tot goede staat van instandhouding, met zoomvegetaties van meer dan 5 meter breedte (mantel-zoom samen minimum 10 m). De vegetatie heeft geleidelijke overgangen van grazige en kruidige delen (met beperkte strosselophoging), die aansluiten op de mantel (struwelen) van het aangrenzende bos.
	↑	<u>Doel:</u> Actueel: 39 ha Toename: 12 ha Toename door omvorming en bosuitbreiding (richtwaarde 10 ha) in deelgebied 5 – Demervallei van Spurk tot Beverst en door effectieve uitbreiding in deelgebied 4 – Demerbronnen, Wadden (grenzend aan bestaande kernen of relicten ervan).	↑	<u>Doel:</u> Zie kwaliteitsdoelstellingen voor 9120 Specifieke doelstellingen voor 9160: Als open-plekken worden relicten van bloemrijke habitattypes behouden en versterkt tot oppervlakten van 1-3 ha (habitat 6230, 6510_hu of leefgebied van rictijnsorten en habitattypische faunasoorten zoals ijsvogelvlinder, keizermantel, grote vos). Mozateklandschap van 9160 met doornig struweel (rbb_sp) vormt een geschikt onderdeel van het leefgebied van blauwe

Boslandschap Habitat	Oppervlakte-doelstelling		Kwaliteitsdoelstelling	
	Doel	Toelichting	Doel	Toelichting
91E0 - Bossen op alluviale grond met <i>Alnus glutinosa</i> en <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	↑	<p><u>Doel:</u> Actueel: 36 ha (Subtypes samen) Toename: 29 ha</p> <p>Toename in deelgebied 5 - Demervallei van Spurk tot Beverst, 1 – Molenbeemd - Klein Membruggen en deelgebied 4 – Demerbronnen, Wadden, (grenzend aan bestaande kernen of relicten ervan). Richtwaarde voor bosuitbreiding is 11 ha.</p>	↑	<p><u>Doel:</u> Zie kwaliteitsdoelstellingen voor 9120</p> <p>Specifieke doelstellingen voor 91E0:</p> <p>Ontwikkeling van complexen die bestaan uit mozaiek van verschillende subtypes en waar mogelijk aaneensluitende gradiënten vormen met eiken-haagbeukenbossen (9160). Bronzones met permanent uitredend bronwater van geschikte kwaliteit zijn maximaal aanwezig en de pH-HCL van de bodemtoplaag is zuur tot neutraal zodat kensoorten zich kunnen ontwikkelen en een bedekking van > 70% kennen.</p> <p>Als open plekken (5-15%) worden bloemrijke hooiland- of ruigtevegetaties behouden en versterkt in oppervlakten van 1-3 ha (6510_hu/hua, rbb_hc, rbb_mc, rbb_hf). Dit is specifiek aan de orde in het noordelijk deel van deelgebied 3 – Vallei van de Boven-Demer, als uitbreidingsmogelijkheid voor de populatie zeggekorfslak.</p> <p>Een aangepaste waterhuishouding zowel kwalitatief als kwantitatief (inclusief grondwater).</p>
7220 - Kal <i>Klufbronnen met tufsteenformatie (Cratoneurion)</i>	=	<p><u>Doel:</u> Behoud van de actuele locaties in een goede</p>	↑	<p><u>Doel:</u> Aanwezigheid van kalkafzettingen > 100 m² met verschillende bronniveaus die ingebed</p>

Boslandschap

Habitat

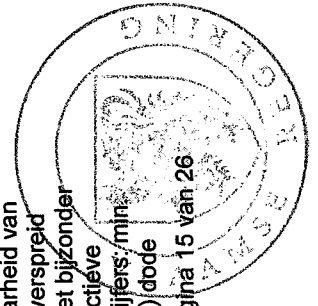
Oppervlakte-doelstelling		Kwaliteitsdoelstelling	
Doel	Toelichting	Doel	Toelichting
	staat van instandhouding.		liggen in andere habitatypes en gebufferd zijn tegen externe invloeden door de bescherming van hoger gelegen infiltratiegebieden. Voldoende hoge bodempH en oligo- tot mesotroof grondwater rijk aan Ca2+ en HCO3-.

Doelstellingen voor de soorten**Boslandschap
Soort**

Populatie-doelstelling		kwaliteitseisen aan de leefgebieden	
doel	Toelichting	doel	Toelichting

Vliegend hert

<p>↑</p> <p>Doel:</p> <p>Uitbouw van een duurzame populatie in goede staat van instandhouding ter hoogte van deelgebieden 1 – Molenbeemd - Klein Membruggen en 8 – Grootbos met meerdere broedplaatsen (minimum 4) op een onderlinge afstand van maximum 3 km.</p> <p>Herstel van het leefgebied kan ook in omliggende (kleinere) boscomplexen satellietpopulaties creëren.</p> <p>Voor een populatie wil dit zeggen dat er minimaal 10 losse waarnemingen en minimum 5 verkeersslachtoffers per jaar worden opgetekend (L-SVI).</p>	<p>↑</p> <p>Doel:</p> <p>Voldoende tot goede staat van instandhouding. Streven naar een voldoende tot goede habitatkwaliteit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied om over een oppervlakte van minstens 10 ha een geschikt leefgebied te realiseren. • Realisatie van ijle bosstructuren en open plekken aan de zuidranden en zuidhellingen van het bos. Maximale overschaduwings boomlaag: 50 %. • Continuïteit beschikbaarheid van voldoende dood hout, verspreid over het bos maar in het bijzonder nabij potentiële en effectieve broedplaatsen. Streefcijfers: /min 3 dikke (diam. < 50 cm) /doede
---	--

bomen/ha en de continuïteit van dit aanbod garanderen. Aanleg van kunstmatige broedhopen op geschikte locaties tot deze streefcijfers gerealiseerd worden.

- Maximaal behoud van oude of zieke, aftakelende bomen (kwijnende bomen). Richtcijfer > 3 dikke levende bomen/ha.

Doel zomer.

=/↑

Rosse vleermuis, Ruijge dwergvleermuis, Watervleermuis

Doel:

↑

Aanwezigheid van zomerkolonies van de soorten, met jaarlijks zwangere wijfjes en/of juvenielen. De aanwezigheid van duurzame populaties van elk van deze soorten wordt nagestreefd.

Voldoende tot goede staat van instandhouding. Streven naar een voldoende tot goede habitatkwaliteit:

- Verhoging van habitatkwaliteit in de bossen en insectenrijke graslanden en ruigtes in een omliggend landschap met KLE's.
- Creatie geleidelijke bosranden, in het bijzonder nabij open waterpartijen. Behoud en verbetering kwaliteit waterpartijen.
- De doelen worden gerealiseerd in het kader van doelen habitats 6430, 9120, 9160, 9190, 91E0.
- Bijkomend aandacht voor behoud van bestaande verbindingen, en waar nodig uitbreiding van en verbinding tussen bossen en foerageergebieden.
- Behoud van holle bomen.

Gewone grootvleermuis/Grijze grootoor-vleermuis

Doel:

↑

Behoud en uitbreiding van de bestaande populatie.

Doel:

↑

Laatvlieger, Gewone dwergvleermuis

Behoud en uitbreiding van de bestaande populatie.

Zie vorige vleermuisgroep

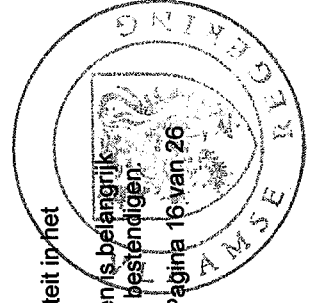
=/↑

Specifieke inrichting van (kerk)zolders.

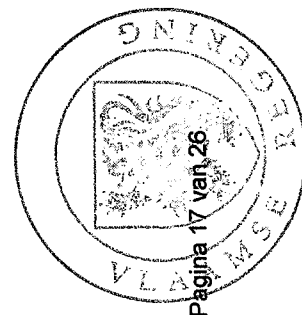
Zie vorige vleermuisgroep

=/↑

- Vooral de connectiviteit in het landschap via kleine landschapselementen is belangrijk om de soortgroep te bestendigen.

- Specifieke inrichting van (kerk)zolders.

Laagveenkern met overgang naar vochtige graslanden in De Kevie

Een apart gegeven binnen deze SBZ vormt deelgebied 6 – De Kevie. Dit gebied omhelst enerzijds een complex van verlaten vochtige hooilanden (6510_hu), moerasvegetaties (rbb_mr, rbb_mc,...) en rivierbegeleidende ruigten (6430_hf, rbb_hf) en valleibossen (91E0), anderzijds bevinden zich ter hoogte van de Meersen unieke venige depressies.

Voor de SBZ worden volgende doelstellingen gesteld:

1. De realisatie van een grote open tot halfopen laagveenkern

De realisatie van een grote open tot halfopen laagveenkern bestaande uit 5 ha habitatwaardig schraalgrasland en moeras ontwikkeling (6410_mo, 7230, 7140_base, 6430)) gebufferd in een groter moerascomplex van 20-30 ha (rbbmr, rbbmc, rbbhc, rbbhf) is een belangrijk sreefdoel in deelgebied 6 – De Kevie, gezien de uitzonderlijke abiotische uitgangscondities die zich hier stellen.

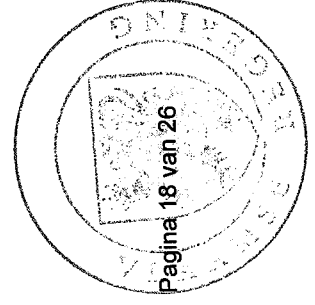
Een laagveencomplex bestaande uit overgangs- en triveen (7140), alkalisch laagveen (7230), basenrijke Molinion-graslanden (6410_mo), ruigten (6430) wordt ontwikkeld ter hoogte van het Groot en Klein Meers in mozaiek met regionaal belangrijke biotopen (dotterbloemgraslanden (rbb_hc), grote zeggenvegetaties (rbb_mc), rietland (rbb_mr), moerasspirearuitges (rbb_hf)... om de habitattypes in voldoende gebufferde condities in stand te houden en om leefbare populaties van habitattypische (broedvogel-)soorten te garanderen (blauwborst, porseleinhoer, overwinterende roerdomp, bruine kiekendief...).

2. Ontwikkelen van een grote kern (50 ha) van vochtige hooi- en graslanden

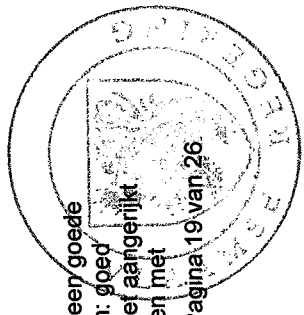
Deze graslandkern bestaat uit goed ontwikkelde schrale hooilanden (6510_hu, 45 ha) in mozaiek met regionaal belangrijke biotopen dottergrasland, grote zeggenvegetaties, rietland en zilverschoonverbond - rbb_hc, rbb_mc, rbb_zil (in totaal 1-11 ha) in structureel overgang naar natte ruigten (6430), broekbosjes (91E0) en struwelen. Deze overgangen maken de graslandkern geschikt als foerageergebied voor een aantal vleermuissoorten en leefgebied van bosrandvlinders. Er wordt gestreefd naar 5 broedparen grauwe klauwier, de soort lift deels mee op habitatoelen en vereist anderzijds 20 ha regionaal belangrijke biotopen als doornstruwelen en kam- of zilverschoongraslanden

3. De aanleg en/of het herstel van poelen i.f.v. kamsalamander

Om de aanwezige populatie opnieuw in een voldoende staat van instandhouding te krijgen, moeten zowel het land- als waterhabitat verbeterd worden. Poelen dienen hersteld te worden. Dit kan de aanleg van verdwenen poelen of het opnieuw geschikt maken van bestaande waterbiotopen betekenen.

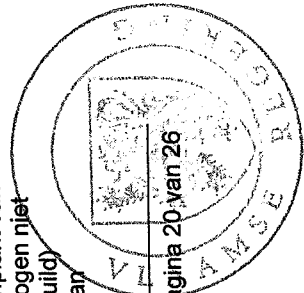

Laagveenkern Kevie		Oppervlakte doelstelling		Kwaliteitsdoelstelling	
Habitat	Doel	Toelichting	Doel	Toelichting	Doel
6410 - Grasland met <i>Molinia</i> op kalkhoudende, venige of lernige kleibodem (<i>Molinion caerulea</i>)	↑	<p><u>Doel:</u></p> <p>Actueel: 0,1 (kennishiaat, enkel deelgebied 6) Toename naar 1 ha</p> <p>Toename door omvorming van niet-habitatwaardig habitat, rbb's of 6430.</p>	↑	<p><u>Doel:</u></p> <p>De habitat bestaat uit mesotrofe graslanden met een vegetatie <50 cm en een bedekking van lage schijmgrassen die hoger is dan 30%. De bedekking van de sleutelsoorten is >30% en, indien aanwezig heeft de strooisellaag de verruiging een bedekking <10%. De graslanden zijn gebufferd tegen externe invloeden (vb. bij landbouwactiviteit bovenop helling/plateau).</p> <p>Nastreven van de natuurlijke hydrologie van de vallei (grondwater) en gencht beheer.</p> <p>Geen beschaduwing. Geen aanplant van populieren.</p>	
6430 - Voedselrijke zoemvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones Subtype vochtige en natte ruigte	=	<p><u>Doel:</u></p> <p>Actueel: 48,06 ha (enkel deelgebied 6) Toename: -</p> <p>Behoud van de totale actuele oppervlakte. Voor de ontwikkeling van een laagveenkern zal plaatselijk 6430 omgevormd worden naar 6510 (15 – 20 ha). Binnen het deelgebied zal echter eenzelfde oppervlakte aan 6430 worden gecreëerd door omvorming van niet-habitatwaardige vegetatie.</p>	↑	<p><u>Doel:</u></p> <p>Kwaliteitsverbetering in de voldoende tot goed ontwikkelde habitatvlekken tot uitstekende staat van instandhouding. Dit kan voornamelijk door het verhogen van de soortendiversiteit en het verhogen van de kwaliteit van het oppervlaktewater. Een optimaal-beheer met verwijdering van eventueel aangeplante populieren is een kwaliteitsvereiste op sommige plaatsen.</p>	
6510_hu - Laaggelegen schraal hooiland (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>) subtype Glanshavergraslanden	↑	<p><u>Doel:</u></p> <p>Actueel: 20 ha (enkel deelgebied 6) Toename: 25 ha</p> <p>Toename door omvorming van 6430 en niet-</p>	↑	<p><u>Doel:</u></p> <p>Er zal gestreefd worden naar een goede habitatkwaliteit. Dit wil zeggen: goed ontwikkelde graslanden die niet aangerijkt worden, niet behandeld worden met</p>	

Laagveenkern Kevie		Oppervlakte doelstelling		Kwaliteitsdoelstelling	
Habitat	Doel	Toelichting	Doel	Toelichting	
		<p>habitatwaardige biotopen. Gradiënten naar de regionaal belangrijke biotopen zilver schoongraslanden (rbbzil), dotterbloemgraslanden (rbbhc) en schraallandvegetaties zijn essentieel.</p>		<p>bestrijdingsmiddelen en gebufferd zijn tegen extreme invloeden. Hoge grassen, middelhoge en lage grassen zijn gelijkmatig aanwezig met frequentie en bedekking van sleutelsoorten >70%. Dit vereist een gericht natuurbeheer.</p> <p>Geen beschaduwing. Geen aanplant van populieren.</p> <p>Er wordt gestreefd naar natuurlijke gradiëntvegetaties: een mozaiek met rbb_hc, rbb_mc, 6430.</p>	
7140 – Overgangs- en trilveen		<p><u>Doel:</u></p> <p>Actueel: 0-0,1 ha (kennislacune) Toename naar 3 ha</p> <p>Toename door omvorming van niet-habitatwaardig habitat, rbb's of 6430.</p>			
7230 – Alkalisch laagveen		<p><u>Doel:</u></p> <p>Actueel: 0-0,1 ha Toename naar 1 ha</p> <p>Toename door omvorming van niet-habitatwaardig habitat, rbb's of 6430.</p> <p>Er dienen eerst kleinschalige maatregelen te worden toegepast, om na te gaan welke de beste manier is om het habitat te herstellen.</p>		<p><u>Doel:</u></p> <p>Goed ontwikkeld alkalisch laagveen, dat niet aangerijkt wordt en dat maximaal doorstroemd wordt met mineraalrijk grondwater (drainage in omgeving minimaliseren). In ondiep grondwater voldoende lage concentraties fosfaat, ammonium en kalium.</p> <p>Geen beschaduwing. Geen aanplant van populieren. Deze vegetaties mogen niet overstroemd worden met (vervuild) oppervlaktewater. Vermijden van strooisellaag (maatbeheer).</p>	

	Oppervlakte doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
Laagveenkern Kevie		
Habitat	Doel Toelichting	Doel Toelichting
		Minimale bedekking met >70% sleutelsoorten.

Doelstellingen voor de soorten

Laagveenkern Kevie	Populatie doelstelling	kwantiteits-eisen aan de leefgebieden
Soort	doel	Toelichting

Kamsalamander

↑	Doel:	↑	Doel:
	Uitbouw van populatie in goede staat van instandhouding (>50 adulte exemplaren en voortplanting) in deelgebied 6 – De Kevie.		Voldoende tot goede staat van instandhouding. Streven naar een voldoende tot goede habitatkwaliteit: <ul style="list-style-type: none"> • Terugdringen eutrofiering, verwijderen vis, aanwezigheid ondergedoken vegetatie; • Landhabitat: kleinschalig landschap met opgaande vegetatie in nabijheid van waterhabitat; • Opheffen migratiebarrières (aanleg verbindingsgebieden); • Aanleg of herstel van diepe poelen die niet droogvallen in de zomer in de nabijheid van bestaande populaties.

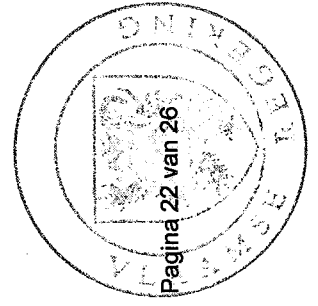
Grauwe klauwier

↑	Doel:	↑	Doel:
	5 broedparen in deze SBZ-H, met hoge broedpotentie in deelgebied 6 – De Kevie. Deze populatie vormt een onderdeel van de Haspengouwse kernpopulatie van 15-16 broedparen, die naast de populaties langs Mombek en Herk, aangevuld wordt met 10-11 broedparen in de SBZ Haspengouw. Dit vereist een oppervlakte leefgebied van minstens 25 – 50 ha, waarvan 20 ha extra leefgebied (RBB).		<ul style="list-style-type: none"> • Complex van minimaal 10 ha bloemrijke graslanden (glanshavergraslanden 6510_hu, aangevuld met doornig struweel en/of bloemrijke regionaal belangrijke biotopen. • Leefgebied heeft een ruimen gevarieerd aanbod aan grote insecten, voornamelijk nestkevers

en loopkevers. Vandaar het belang van bloemrijke percelen en een goed ontwikkelde fauna die zich voedt met mest

- Voldoende rustige uitkijkposten en broedgelegenheid (doornig struweel van braam, meidoorn of sleedoorn).

II. Prioriteiten

1. Kwaliteitsverbetering van aanwezige habitattypes

Een aantal van de habitattypes in de SBZ bezitten een deels gedegradeerde actuele staat van instandhouding. Kwaliteitsverbetering van de voorkomende habitattypes moet gerealiseerd worden door verbeteringen van de habitatstructuur en het verlagen van verstoringindicatoren. Een ecologisch beheer, afgestemd op de habitats, is hierbij essentieel.

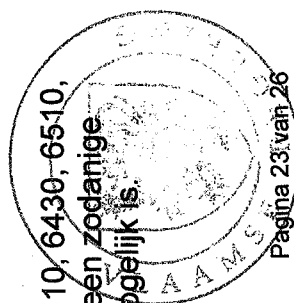
Voor de boshabitats wordt een betere structuurkwaliteit nagestreefd met voldoende dikke (dode) bomen, een goed ontwikkelde struik- en kruidlaag, bosranden en open plekken. Door het toepassen van natuurgericht bosbeheer in natuurreservaten, bosreservaten en domeinbossen wordt hieraan tegemoet gekomen. Het betreft maatregelen die reeds in veel beheerplannen voorzien zijn voor domeinen in eigendom van het ANB of van de erkende terreinbeherende verenigingen. Bij andere openbare besturen en privébossen in het VEN (of op vrijwillige basis) kan door het toepassen van de Criteria Duurzaam Bosbeheer (CDB) de kwaliteit eveneens verbeterd worden.

Bij de grasland- en moerasvegetaties gaat het vaak om een combinatie van inleidende inrichtingsmaatregelen en optimale beheervormen, afgestemd op het beoogde habitatype (zie ook verdere prioritaire inspanningen). Specifiek deelgebied 7 – De Pomperik is uniek dankzij de aanwezigheid van goed ontwikkelde blauwgraslanden (6410), die op Vlaamse schaal van unieke kwaliteit zijn. De nodige maatregelen moeten dan ook genomen worden om de duurzame instandhouding van het habitatype hier te garanderen.

Het niet behalen van een minimale aaneengesloten oppervlakte van het habitatype (minimum structuur areaal) is voor vele habitattypes een blijvend knelpunt.

2. Herstel van de hydrologie in het volledige valleisysteem

Herstel van een meer natuurlijke hydrologie, zodat herstel en uitbreiding van (grond)waterafhankelijke habitattypes (6410, 6430, 6510, 7140, 7220, 7230, 9160 en 91E0) duurzaam kan gerealiseerd worden. Hierbij dient rekening gehouden te worden dat een zodanige oppervlakte van deze habitattypes dient gecreëerd te worden, zodat een duurzame ontwikkeling, herstel en behoud mogelijk is.

Verder onderzoek is noodzakelijk naar de technische mogelijkheden en concrete afstemming van het peilbeheer, rekening houdend met andere aanwezige functies (waaronder landbouw) in en buiten de SBZ. Te onderzoeken maatregelen, welke kaderen in een algemener integraal waterbeheer zijn onder meer aanpassing drainage, verhoging van zomer- en winterpeilbeheer, hydrologische isolatie, inschakeling overstromingsgebieden en verhoging van bergingscapaciteit, vertraagde oppervlaktewaterafvoer,... Dit dient op maat van de lokale ecologische noden en maatschappelijke randvoorwaarden te worden ingevuld.

3. Samenhangend valleilandschap met natte/vochtige hooilanden in mozaïek met andere graslandhabitats (blauwgraslanden, heischrale graslanden, ruitgen, regionaal belangrijke biotopen) en in overgang naar of mozaïek met broekbossen.

Voor de realisatie van een goede staat van instandhouding van graslandhabitats (voornamelijk glanshavergrasland 6510_hu) is er een extra oppervlakte van 64 ha tot doel gesteld.

Deze moeten versterkt en gebufferd worden door een inbedding tussen regionaal belangrijke biotopen (bloemrijke graslandtypes en 5% doornig struweel). Voldoende grote oppervlakten van deze graslandcomplexen met goed ontwikkelde landschapselementen en bosranden, in combinatie met 20 ha regionaal belangrijke biotopen vormen tevens het leefgebied van de grauwe klauwier (5 broedparen in deelgebied 6 – De Kevie).

4. Creëren van een open/halfopen laagveencomplex in De Kevie

De realisatie van een grote open tot halfopen laagveenkern (1,5 - 8 ha) gebufferd in een groter moerascomplex van 20-30 ha is een belangrijk prioritaire inspanning in deelgebied 6 – De Kevie, gezien de uitzonderlijke abiotische uitgangskondities die zich hier stellen.

Een laagveencomplex bestaande uit overgangs- en trilveen (7140), alkalisch laagveen (7230), basenrijke Molinion-graslanden (6410_mo), ruitgen (6430) wordt ontwikkeld ter hoogte van het Groot en Klein Meers in mozaïek met regionaal belangrijke biotopen (dotterbloemgraslanden (rbbhc), grote zeggenvegetaties (rbbmc), rietland (rbbmr), moerasspirearuigtes (rbbhf)... om de habitattypes in voldoende gebufferde condities in stand te houden en om leefbare populaties van habitattypische (broedvogel-)soorten te garanderen (blauwborst, porseleinhoen, overwinterende roerdomp,...). Hiertoe dienen een aantal belangrijke knelpunten opgelost te worden zoals de twee vervuilde grachten die door Grootmeers stromen richting Jeker. Een verbetering van de waterkwaliteit en opvangen van hoge regenwaterpieken en overstorten zijn cruciale inspanningen om de gewenste vegetaties optimaal te kunnen ontwikkelen. Dit dient stroomopwaarts van de veenkern Grootmeers georganiseerd te worden.

De centrale zone is nog totaal gebiedseigen en vrij van overstromingen. Het habitat kan door een optimalisatie van het beheer bereikt worden.

Het populierenbos aan de westkant van dit complex dient omgevormd te worden om bladval te voorkomen.

5. Omvorming van bosaanplantingen naar wintereikenbossen, eiken-haagbeukenbossen of elzenbroekbos en open plekken van graslandhabitats (6510).

Voor de bossen, beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos en natuurbeherende verenigingen, wordt er van uitgegaan dat op termijn minimaal 80% van de bosoppervlakte zal evolueren naar het gewenste habitattype door de toepassing van de bestaande beheervisie van het Agentschap en uitvoering van beheerplannen. In de private bossen, gelegen in het Vlaams Ecologisch Netwerk kan door omvorming bijkomend habitat gerealiseerd worden via de toepassing van de Criteria Duurzaam Bosbeheer.

Verwacht wordt dat hierdoor reeds aanzienlijke oppervlakten van de voorziene oppervlakteoelstellingen voor de habitattypes 9160 en 91E0 kunnen gerealiseerd worden.

6. Bosuitbreidingen

Voor de realisatie van een goede staat van instandhouding, zowel op gewestelijk niveau als voor de SBZ zijn nog bijkomende bosuitbreidingen ('nieuw' bos) noodzakelijk van circa 1-5 ha (totaal van alle boshabitats). Het combineren van de eerder genoemde inspanningen (kwaliteitsverbetering van de aanwezige habitats en de omvormingsmaatregelen) met bosuitbreiding moet uiteindelijk resulteren in goed gebufferde boskernen van eerder kleine oppervlakte.

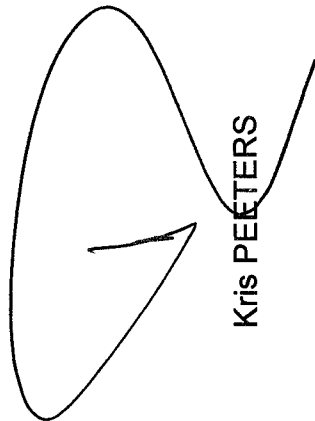
7. Exotenbestrijding

De reuzenbalsemien legt een hypotheek op de realisatie van de habitatdoelen van onder andere de broekbossen (91E0) en de open ruyten (6430). Dit probleem is van toepassing op de deelgebieden 2 Nieuwzouw Bilzen, 3 Boven-Demer, 5 Demervallei Spurk Beverst en 6 Kevie. De bestrijding van deze exoot dient prioritair aangepakt te worden.

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit tot aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2200041 Jekervallei en bovenloop van de Demervallei' en tot definitieve vaststelling van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten,

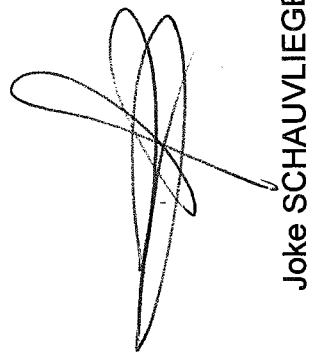
Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur

Joke SCHAUVLIEGE

Eensluidend afschrift,

Liesbeth Van Snick

medewerker

